VSTUP DO PROFESE Z POHLEDU ZAČÍNAJÍCÍHO UČITELE - DESIGN VÝZKUMU A VÝSLEDKY PILOTNÍHO VÝZKUMNÉHO ŠETŘENÍ NA FPE ZČU V PLZNI

ENTRY INTO THE PROFESSION FROM THE POINT OF VIEW OF THE BEGINNING TEACHER - RESEARCH DESIGN AND RESULTS OF THE PILOT RESEARCH AT THE FACULTY OF EDUCATION OF THE UNIVERSITY OD WEST BOHEMIA IN PILSEN

Soukupová Pavla, Podpera Milan

Klíčová slova: začínající učitel, příprava na profesi učitele, vstup do profese učitele, šok z reality
Key words: beginner teacher, teacher training, entrance to teacher profession, shock from reality

Cílem příspěvku je představit odborné veřejnosti probíhající výzkumné šetření na FPE ZČU v Plzni a jeho design, zaměřeného na analýzu potřeb začínajících učitelů po jejich vstupu do profese učitele.

Vstup do profese je pro začínající učitele z pohledu stávání se učitelem klíčovým obdobím. Dochází v něm k sebepotvrzení v roli učitele, k uplatnění poznatků ze studia při praktickém výkonu profese, ke krystalizaci a konsolidaci didaktického repertoáru apod.

Začínající učitelé mohou v souvislosti se vstupem do profese zažívat tzv. šok z reality, který bývá spojován především s nároky kladenými na učitele od prvního dne, tedy tzv. ostrý start, kdy je od nich očekáván plný a profesionální výkon ve všech oblastech (Kearney, 2014, s. 3; u nás shrnuje např. Urbánek, 2005, s. 95–97).

Pro zacílení podpory začínajících učitelů v tomto období je nezbytné porozumět tomu, co je pro učitele v prvních letech profesní aktivity charakteristické, jaké pociťují problémy a s jakými výzvami jsou konfrontováni. Tomuto tématu je věnována pozornost jak u nás (např. Janík, Wildová et all, 2017, Píšová & Hanušová, 2016), tak v zahraničí (např. Feiman-Nemser, 2003; Shulman, 2004; Newton & Wei, 2013). Na tyto oblasti se zaměřuje i naše výzkumné šetření s cílem navrhnout efektivní kroky zkvalitnění pregraduální přípravy budoucích učitelů v klíčových oblastech, zjištěných výzkumem.

Design výzkumu a výsledky pilotního výzkumného šetření na FPE ZČU v Plzni, zaměřeného na zjištění potřeb začínajících učitelů po jejich vstupu do profese učitele, vychází z realizované pilotáže výzkumného šetření na katedře pedagogiky FPE ZČU v Plzni.

Sběr a analýza dat je cílena na začínající učitele MŠ, ZŠ a SŠ. Design výzkumu zahrnuje komparativní kvalitativní studii, vycházející z obsahové analýzy strukturovaných pedagogických deníků začínajících učitelů a hloubkových rozhovorů po jednotlivých etapách (časových úsecích) vstupu do profesní praxe.

Výstupem příspěvku je popis a reflexe designu výzkumného šetření potřeb začínajících učitelů po jejich vstupu do profese a prvotní zkušenosti z pilotáže realizovaného výzkumného šetření na FPE ZČU v Plzni.

Abstract: The pilot investigation entitled Entry into the profession from the point of view of a novice teacher - results of the research survey at the FPE UWB in Pilsen - based on a research conducted at the Department of Pedagogy of the Faculty of Education of the University of West Bohemia.

The data collection and analysis is targeted at beginner teachers at primary and secondary schools. Research projects include a qualitative study, based on the content analysis of pedagogical diaries of incoming teachers and in-depth interviews. The outcomes of the survey attempt to indicate possible ways of supporting early-stage teachers at the beginning of their professional practice by the faculty of education and, at the same time, propose an effect.

Literatura/References:

Janík, T., Minaříková, E., Píšová, M., Uličná, K., & Janík, M. (2016). *Profesní vidění učitelů a jeho rozvíjení prostřednictvím videoklubů.* Brno: Masarykova univerzita.

Korthagen, F., et al. (2011). *Jak spojit praxi s teorií: didaktika realistického vzdělávání učitelů.* Brno: Paido.

Spilková, V., et al. (2015). *Klinická škola a její role ve vzdělávání učitelů.* Praha: Retiga.